

Chapter 12

Preparing For The *Chuppah*

Section 1: Blessing The *Chosson* And *Kallah*

1) It is a custom for the *chosson's* parents to bless him before he walks down the aisle. The *kallah* is blessed in a similar way by her parent's.¹

2) The *poskim* discuss how parents should bless their children. The *Maaver Yabok* indicates that one should bless their child by resting one hand on the head of the child. The reason is that there are fifteen limbs in one hand corresponding to the fifteen words found in *birchas kohanim*. An additional reason given can be found in the *Torah Temimah*. The *Gemara* says that it is prohibited for a non-*kohen* to perform the *birchas kohanim*.² Therefore, argues the *Torah Temimah*, blessing one's children with two hands may be too similar to the *kohanic* blessings, which are performed using both hands. He adds that he heard from trustworthy sources that the *Vilna Gaon* would only use one hand when blessing *chassanim*. When asked why, the *Vilna Gaon* explained that, "The only time we find a blessing given with both hands is by the *kohanim*."³

---

1. שלחן העוזר סימן ז' ס"א, וז"ל: "והאבות מברכין החתן והכלה קודם החופה". ובשמלה לצבי שם ס"ק י"ב הוסיף מהספר אלף המגן דטרם שמברך לבניו יברך תחילה להקב"ה ואח"כ אותם ואם אינו מברך תחילה להש"ת אין ברכותיו מתקיימין. וכן כתב בקיצור שלחן ערוך ס' קמ"ז ס"ד, ע"ש.

2. כתובות כ"ד.

3. תורה תמימה פרשת נשא ס"ק קל"א, וז"ל: "ויש להעיר על מה שמכו העולם לברך איש את אחיו בנשיאות כפים על ראש המתברך, כמו שנוהגין בברכות חתנים וכדומה, אחרי כי המבואר הרי סדר ברכה זו מיוחדת רק לכהנים, ולזרים יש בזה איסור עשה וכו' ואני שמעתי מאיש אמונים שהגר"א מוילנא ברך את הג"מ ר"ח לנדא מר"ץ דוילנא בשעת חופתו והניח ידו על ראש הגר"ח בשעת הברכה, ושאלוהו על ככה, והשיב, כי לא מצינו ברכה בשתי ידים רק לכהנים במקדש, וזולת זה לא ראיתי ולא שמעתי מי שיעיר בזה, והיא הערה

3) However, Harav Yaakov Emden zt"l rules that one should lean two hands on the child's head when giving the blessing.⁴ The Sefer Yosef Ometz writes that, "Although I do not like to focus on *kabbalistic* concepts, nevertheless, I believe that it is preferable to bless the children on Friday nights using both hands. This way the blessing will be performed using all ten fingers which is beneficial, for *kabbalistic* reasons. In addition, blessing with only one hand appears as if one is being 'stingy' with his blessing."⁵ Harav Shlomo Zalman Auerbach zt"l would use both hands when blessing others.⁶ A similar ruling is expressed by the *Rav* of Debreczin.⁷

4) The parent rests either one hand or two hands and says: "May G-d make you like Efraim and Menasheh" (Genesis 48:20). This is the traditional blessing given to children. He then recites the priestly blessing: "[יברכך ה' וישמרך וכו']".⁸ Some also add the verse, "May G-d's spirit rest on him, a spirit of wisdom and understanding, a spirit of counsel and might, a spirit of knowledge and the fear of G-d" (Isaiah 11:2) [ונחה"]⁹ After this, the parent may add any blessing or prayer that they desire. The parents should also pray for the happiness of the couple.

נפלאה", ע"ש. ברם מאידך מובא בשם הגר"א בפתיחה לספר אמונת התחיה שבירך בנשיאות כפים בשתי ידיים: "וכן הגאון הגדול הצדיק ר' יחזקאל הלוי לאנדא נכד הגאון בעל חכם צבי זצ"ל"ה ראו"ד דק"ק ווילנא וכשהיה בן חמשה עשר שנה נתפרסם לעילוי ולקח אותו הרב הגדול הגביר המפורסם ר' ארי' ליב מוילנא שהיה נקרא בשם ר' לייבעלע ר' בער'ס לחתן לביתו והרב הגביר הזה שהיה מהנכנסים לבית מדרשו של הגר"א לכן נכנס עם החתן העילוי המיוחס הזה בחוה"מ סוכות לסוכת הגר"א שיברך להחתן המופלג הזה והניח הגאון ידיו על ראשו וברך אותו באריכות ימים ושנים ולפי שהיה אז אצל הגר"א באמצע סעודת הצהרים והיו ידיו שמינות מאכילתו לכן כשהניח ידיו על השטריימול החדש של החתן היה ניכר כל עשר אצבעותיו וכו". ומבואר שבירך בשתי ידיו, ומשום הכי נשארו טביעות עשר אצבעותיו על השטריימול, והשמועות סותרות, וצ"ב.

4. סדור ר' יעקב עמדין ליל שבת, וז"ל: "ומניחין ב' ידיהם על ראשיהם, כמו שמצינו בכל המברכים כדרך שנהג מרע"ה עין יפה, כך ראוי למברך לעולם, כי טוב עין הוא יברך, וכן כהנים בב"כ בב' ידיים, וכן מצינו במלאכים ליל ע"ש שאז"ל שמניחין ידיהם על ראשו של אדם כשמברכין אותו", יע"ש.

5. יוסף אומץ אות ע'.

6. ספר שלמי שמחה דף קנ"ג.

7. עיין בשו"ת באר משה ח"ד ס' כ"ה דאין שום חשש לברך בניו בב' ידיים והנידון הוא רק בברכת אחרים ע"ש. ואין להקשות לפי שיטה זו, שנוהגים לברך בב' ידיים, דא"כ יש לאסור משום זר בברכת כהנים, זע"ה בב"אור הלכה ריש הלכות נשיאות כפים שהביא ב' תירוצים לבאר מנהג העולם, ותירוץ השני שם דכיון דתקינו רבנן שלא לישא כפים בלא תפלה, שוב מי שאומר פסוקים אלו של ברכת כהנים בלא תפלה בין כהן בין ישראל הוי כמכוין בפירוש שלא לקיים בזה המצות דברכת כהנים ולכן שרי. [ועיין בבית ברוך כלל ל"ב ס"ק ח' שטוב יותר לכוון בפירוש שלא לצאת ע"ש.] וע"ע בזה בשו"ת ציץ אליעזר ח"א סימן ח'.

8. סדור הר' יעקב עמדין ה"ל בענין ברכה בליל שבת וה"ה הכא.

9. מעבר יבק שפתי רננות פרק מ"ג.

Section 2: The Clothing Of The Chosson

1) In most communities, the *chosson* wears a *kittel*, or white robe, under the *chuppah*.¹⁰ There are many reasons given for this custom. Some explain that the white *kittel* is meant to remind the *chosson* of the white shrouds that he will wear when he dies. In addition, the color white symbolizes purity, and on their wedding day, the *chosson* and *kallah* are forgiven and pure of sins. As a sign of this spiritual purity, it is customary for them both to wear white. The *chosson* also wears white because white is the color of royalty, and the *chosson* is like a king.¹¹

2) Many have the custom that the *chosson* does not put the *kittel* on himself, but has it put on by his attendants or parents. Because the *kittel* represents shrouds, the *chosson* does not dress himself, just as a dead person does not dress himself.¹² The custom of Vizhnitz Chassidim, however, is that the *chosson* dons the *kittel* by himself.¹³

3) Many wear the *kittel* under a jacket or coat. The custom of Chabad Chassidim is for the *chosson* to wear the *kittel* over a silk *kapote*, or long coat, but under a different coat.¹⁴

4) The Gemara in Moed Katan states that when one loses a parent, he should “bare one’s shoulder.” Wearing his clothing in a way that reveals his shoulder is a form of mourning. Therefore, as a sign of mourning over the Temple, some have added the custom that the *chosson*’s left hand should not be put into the sleeve.¹⁵ By deviating from the normal way of wearing one’s jacket, the *chosson* is attempting to resemble the concept of “baring one’s shoulder.”¹⁶ However, some *poskim* note that

10. שלחן העזר דף כ"ז ע"א אות י'. ומקור הדבר נמצא בשו"ת מהר"ם מינץ ס' ק"ט ובשו"ת הרדב"ז ח"א ס' תרצ"ג. ולענין חומר ענין לבישת הקיטל עיין בשו"ת מהר"ם שיק אה"ע ס' פ"ח ובשו"ת אפרקסתא דעניא ס' ק"ע.

11. טעמי המנהגים ס' תתקנ"ז.

12. טעמי המנהגים ס' תתקנ"ח בשם היעב"ץ.

13. נטעי גבריאל על נישואין דף ק"ג.

14. כ"כ בשו"ת נהרי אפרסמון י"ד ס' כ"ב, ובספר שערי הלכה ומנהג ח"ג דף ק"ח ביאור שנוהגים ללבוש תחת מלבוש העליון כדי שיהי' בלי בליטה.

15. עיין בשו"ת נהרי אפרסמון ה"ל.

16. מו"ק כ"ב, ואינו אלא רמז, דלדעת ר"ח וכמה ראשונים חליצה צריך ג"כ לקרוע בגדיו, ע"ש. ובביאר ענין חליצה באבלות עיין בספר מי מועד על מועד קטן מאחי היקר הר"י מרדכי יוסף שליט"א שהרחיב את היריע בזה בטוב טעם ודעת.

because the Rama rules that nowadays, after losing a parent, one does not “bare” the shoulder, it is hard to believe that one must do so at the *chuppah*.¹⁷ For normative *halacha*, a rabbi should be consulted.¹⁸

5) The custom of Chabad Chassidim is that the *chosson* should wear a *gartel*, or prayer belt, under the *chuppah*.¹⁹

Section 3: Placing Ashes On The *Chosson's* Head

1) The Shulchan Aruch writes that one must place ashes on the *chosson's* head as a sign of mourning over the destruction of the Temple. The ashes are placed on the same area of the head as the *chosson* would wear his *tefillin*.²⁰

2) The Kaf Hachaim notes that the custom in his area was not to place ashes on the *chosson's* head.²¹ Harav Ben Tzion Abba Shaul zt”l also writes that many *sefardim* do not place ashes on the head of the *chosson*. He wonders how they can disregard this custom, which has sources in the Gemara and the Shulchan Aruch. He therefore rules that even *sefardim* should participate in this custom.²² Harav Ovadia Yosef zt”l,

17. רמ"א י"ד ס' ש"מ סעי' ט"ו.

18. הנישואין כהלכתם פרק י"ב ס' כ"ח בה"ה, וז"ל: "כתב במנהגי מהרי"ו עמוד קמ"ח, שיש נוהגים שהחתן בחופתו אינו לבוש את השרוול השמאלי שבמלבושו העליון, ומקורו ממועד קטן דף כ"ד: [צ"ל כ"ב:], וש"ע י"ד ס' ש"מ סעי' ט"ו, בענין חליצת הכתף לאבל, ולפי זה עושים כן לחתן, מפני אבילות ירושלים (כמו שמשמין אפר במקום התפילין ושבירת הכוס), אמנם לפי פסק הרמ"א שם סעיף י"ז, שאנו אין נוהגין בחליצת כתף לאבל, ואם כן אין שום טעם לחליצתו אצל החתן". ועיין בקובץ מסורה ח"ח דף נ"ב אות ז', שכתב וז"ל: "אחד מהתלמידים לבש קיטל ועל גביו מעיל (הק"ט) שלו (כמנהג מקצת מן החסידים, שלא יראה הקיטל מבחוץ), והי' חם לו מאוד, וחשב אולי להסיר את הזאקע"ט שלו, שלא יזיע, ואמר לו רבינו (הגר"ד זצ"ל) שאין זה נכון לעמוד תחת החופה בלי זעקע"ט, אע"פ שאינו ניכר לאחרים העומדים שם, כי חתן דינו כיו"ט [ע' גמ' ריש כתובות], ובי"ט צריכים ללבוש מלבושי יו"ט, אפילו אם אין שמה אחרים הרואים אותו".

19. ספר המנהגים חב"ד דף 76.

20. שלחן ערוך אה"ע ס' ס"ה ס"ג, וז"ל: "צריך לתת אפר בראש החתן במקום הנחת תפילין זכר לאבלות ירושלים דכתיב לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר". ודין זה הובא גם בשו"ע א"ח ס' תק"ס ס"ב. ומקור הדין הוא בגמרא בבא בתרא (ס): "אם אשכחן ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי וגו' מאי על ראש שמחתי אמר רב זיחק זה אפר מקלה שבראש חתנים א"ל רב פפא לאבוי היכא מנח לה במקום תפילין שנאמר לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר". ולענין נתינת אפר בראש הכלה ראה בטעמי המנהגים עמוד רצ"ה בק"א שהביא בשם מדרש אליהו דיש נוהגים להשים אפר גם בראש הכלה, אבל ברוב מקומות לא נהגו כן.

21. כף החיים א"ח ס' תק"ס. וכן עיין בביאור הלכה שהביא מהחיי אדם שכתב דצ"ע למה לא נהגו בזה. ועיין בארחת חיים הלכות תשעה באב ס' ג', שיש מקומות שנמנעו מלהניח אפר בראשי חתנים, מטעם שחששו שהחתנים אינם מניחים תפילין רח"ל, כך שאין כאן "אפר תחת פאר", ע"ש.

22. שו"ת אור לציון ח"ג דף רע"ז.

however, rules that *sefardim* should continue in their practice of not placing ashes on the *chosson's* head.²³

3) The Taz writes that some have the custom that as the ashes are being placed on the *chosson's* head, the *rabbi* recites the verse “*Im eshkocheich Yerushalayim* etc.” The *chosson* then repeats the verse.²⁴

4) The overwhelming majority of *poskim* maintain that the ashes should be placed on the *chosson* before the *chuppah*. However, Harav Yosef Dov Soloveitchick zt”l would only place the ashes on the *chosson* after the *birchas nissuin* were recited under the *chuppah*. Rav Soloveitchick zt”l reasons that the term “*chosson*” only applies to the groom after the *kiddushin* has taken place. Prior to *birchas nissuin*, the groom is not *halachically* identified as a *chosson* and would not satisfy the talmudic requirement.²⁵ It seems that Harav Soloveitchick zt”l shares the same view of his uncle, the great Brisker Rav. As the *Sefer Yismach Lev* reports, the Brisker Rav would only place the ashes after the *birchas nissuin* were recited under the *chuppah*, for the very reason attributed to Harav Soloveitchick.²⁶

5) The Aruch Hashulchan feels that the ashes are removed immediately after their placement.²⁷ However, the Shulchan Haezer writes that the custom in his town was to leave the ashes on the *chosson's* head.²⁸ A similar view is expressed by Harav Shlomo Zalman Auerbach zt”l.²⁹

23. ילקוט יוסף על שובע שמחות דף פ”ו, וז”ל: “יש שנהגו להניח אפר בראש חתנים קודם החופה, אך אנו אין מנהגינו בזה.” ובהערות שם הביא: “ומרן אאמ”ר שליט”א [זצ”ל] אמר לי, שכתב בזה בכת”י, והעלה שלא לשנות ממנהגינו, שלא לתת אפר בראש חתנים.”

24. ט”ז אורח חיים ס’ תק”ס ס”ק ד’.

25. קובץ מסורה ח”ח דף נ”ב, וז”ל: “בב”ב (ס:) זה אפר מקלה שבראש חתנים וכו’ במקום תפילין. העולם נוהגים להשים את האפר בראשו של החתן קודם שנכנס לחדר החופה, וקודם שמקדש, ורבינו הי’ מקפיד להניח את האפר בדוקא לאחר גמר ברכות הנישואין, כי הי’ טוען ואומר שקודם שמקדש וקודם שנושא, עדיין איינו בבחינת חתן.”

26. ישמח לב דף ע”ו.

27. ערוך השלחן אה”ע ס’ ס”ה ס”ד, וכן דעת השו”ת אור לציון הנ”ל.

28. שלחן העזר סימן ז’ ס”א ס”ק י”א.

29. ספר שלמי שמחה דף קס”ט. ועיין שם דבר חדש בדף קס”ט, שכתב וז”ל: “ורבינו היה מורה ליתן את האפר על ראש החתן כשהוא עטוף בנייר, וזאת משום כבודו של החתן, וכשסידר את הקידושין היה הוא עצמו מניח את האפר עטוף בנייר על ראש החתן.”

6) Harav Auerbach zt"l adds that if they forgot to place the ashes before the *chuppah* they may do so after the *chuppah*.³⁰

Section 4: Untying Knots And Emptying Pockets

1) Some have the custom that before the *chuppah* any knots that are on the clothing of the *chosson* and *kallah* are untied.³¹ This is also the custom of Chabad Chassidim.³²

2) The custom of Chabad Chassidim is for the *chosson* to untie his shoelaces as well,³³ while the opinion of Harav Yekusiel Yehuda Halberstam zt"l is that one need not untie his shoelaces.³⁴

3) Most *ashkenazic* and Lithuanian communities never accepted this custom of untying knots.³⁵

4) Some, including Chabad Chassidim,³⁶ have the custom that before the *chuppah* the *chosson* and *kallah* remove their jewelry, as well as anything that may be in their pockets.³⁷ This custom serves as an additional reminder to the couple of their mortality because one cannot take any objects or jewelry with them to the next world.³⁸ Many, however, do not have this custom.³⁹

30. שלמי שמחה ה"ל.

31. ל"כ בספר מטעמים חתן וכלה ס' ע"ח דחיישינן משום כישוף. וכ"כ בשלחן העוזר ח"ב דף ל"א טור ג'.

32. ספר המנהגים דף 76.

33. עיין בשערי הלכה ומנהג אה"ע אות ל"ט שלא יהיה שום קשר עליו שמתירים את העניבה (טיי) ושרוכי המנעלים וכדומה, ע"ש.

34. עיין בנטעי גבריאל דף קי"ז בהג"ה שכתב, וז"ל: "ודעת כ"ק אדמו"ר מצאנו קלויזענבורג זצ"ל דקשר הכובע ושריכי המנעלים א"צ להתיר".

35. מנהגי מהר"ץ הלוי עמוד י"א הובא בהנישואין כהלכתם דף תמ"ב.

36. ספר המנהגים ה"ל.

37. עיין שלחן העוזר ח"ב דף קל"ו שהביא בשם ספר ברכת אהרן מאמר רס"ג הטעם משום דיזכיר לו יום המיתה, דאין מלוין לאדם וכו'. ועיין בקובץ המסורה ח"ח דף נ"א שהביא מהגר"ד סולוביציק זצ"ל דטעם הדבר כי אינו ברור לנו האיך לקבוע איזה סוג של תכשיט דומה לעטרת חתנים (שגזרו אחר החורבן שלא ללבוש, וכמבואר בסוף סוטה מ"ט), ומספק נהגו להקפיד על הכל.

38. עיין בשו"ת תשובות והנהגות ח"ד ס' רפ"ו אות ד'.

39. הנישואין כהלכתם ה"ל.

5) Some think that giving away one's personal belongings, such as jewelry, to a friend before going to the *chuppah* is some sort of *segula*. In reality, there is no such *segula*.⁴⁰

---

⁴⁰. פשוט דהרי ליכא שום מקור ל"סגולה" זו, ושוב שמעתי שכן דעת הג"ר ישראל בעלסקי שליט"א.